

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

20. Quis habuit poenitentiam dicendi singulis sextis Feriis Litanias, quæsit, an teneatur ad preces, & Orationes subsequentes; vel an teneatur adire Confessarium, ut se magis explicet? Idem dicendum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

frequentius fateri, aliquam breuem orationem recitare, aliquam elemosinam largiri, pro singulis iuramentis temerariis, aut alia huiusmodi. Sotus de *Iuramentorum abusu*, c. 12. absolute, & indistincte ait non teneri in rigore penam aliquam acceptare, si in ea temeraria iuramenta reincident, quauis id consilium saluberrimum sit. Quia aliis peccatis id imponi nequit, nec iure aliquo probatur id speciale esse in hac consuetudine. Ita Sanchez.

2. Secunda opinio affirmat. Ita Suarez de *Religione*, tom. 2. lib. 3. de *Iuram.* cap. 8. num. 7. sic asserens: Deinde si sapius proposuit emendari, & non fecit, adhibenda sunt remedia conuenientia quæ ipse tenebitur acceptare iudicio Confessoris, qualia sunt frequentius confiteri, aliquam elemosinam, vel orationem breuem facere pro singulis iuramentis temerè prolatis, vel similia. Denique si hæc non sufficerent, interdum erit uile differe absolutionem per aliquot dies, in quibus cogatur attentius vigilare, & contrariam consuetudinem aliquo modo inchoare. Hæc Suarez.

3. Tertia opinio firmat Confessarium non debere tales penitentias imponere: sed si penitens acceptet, debere illam adimplere. Ita Martinus de San Ioseph in *Moni. Confess.* tom. 1. lib. 1. tract. 27. de *Penitentia* n. 12. ubi sic ait: *No hazen bien los Confesores, que quando sus penitentes tienen costumbre de cometer algun pecado, v.g. de preiurar se, ò de poluciones, les imponen penitencias, de que cada vez que boluieren al pecado, den tanto de limosna, ò ayunen, &c. porque el Confesor no es juez, ni Medico de los pecados, que estan por cometer: ni estara obligado el penitente à complir estas penitencias como ponga otros medios para salir de los pecados. Mi parecer, es que no es buen consejo imponer estas penitencias; pudiendose remediar por otra via el penitente: pero despues de impuestas, y acatadas aura obligacion de complirlas. La razon es, que el Confesor es Medico, y como tal puede aplicar remedios con que dexa firme la salud, y aun esta obligado en ello.* Ita ille.

4. Sed ut verum fatear absolute mihi placet opinio Suarez affirmatiua; posse videlicet Confessarium tales penitentias imponere; & ita nouissimè docet Baucius in *Miscellan.* tom. 2. *Opusc.* 1. q. 180. charitas exposcit, ut Confessarius non solum euitet peccata presentia media absolute; sed etiam peccata futura medio remedio preseruatuo: nam Confessarius non solum est Iudex, sed etiam est Medicus spiritualis Animarum; & Medicus sicut applicat Medicamenta corporalia infirmo, ac conualescenti, ne incidat in eandem aggritudinem; ita Medicus spiritualis, qui est Confessarius, debet applicare remedia, ne penitens in idem peccatum læpius à se commissum sine emendatione labatur. Hanc etiam sententiam præter Suarez, & Baucium, tenet etiam doctus Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 9. q. 30. qui ex Frias, & Gersone Cancellario Parisiensi firmat posse Confessarium aliquando dare penitentiam de non peccando tali, vel tali crimine, per certum tempus futurum, sub pena aliqua, vel pecuniaria, vel corporali efficaciter soluenda, aut sub debito redeundi ad Confessionem, infra biduum, post perpetrationem delicti. Ita ille & ita sapius obseruatur in praxi à piis & doctis Confessariis: non grauabor hic apponere verba Magistri Texeda tom. 2. lib. 3. tr. 2. contr. 5. n. 214. ubi sic ait: Difficultas est an penitens, qui sæpe proposuit emendam, & tamen nunquam emendatus est, teneatur acceptare aliquam penam, vel remedium à Confessario impostum, v.g. crebram confessionem, aliquam elemosinam elargiendam pro singulis iuramentis, aut talem orationem recitandam,

Sup. hoc in
Resolutionibus
anon.
secundæ
huius Ref.

&c. & in propriis terminis Sanchez, tom. 1. lib. 3. c. 1. num. 17. affirmat, affectum prædicta iurandi consuetudine non teneri in rigore penam aliquam acceptare, etiam si in eam temerariam iuramenti consuetudinem reincident, & reddit rationem, quia in aliis peccatis id imponi nequit, nec iure aliquo probatur id speciale esse in hac consuetudine. Ceterum non video qua ratione is auctor ausus sit id asserere & prædictam doctrinam typis mandare, quia quilibet peccator tenetur iure diuino penitentiam agere de suis peccatis, atque adeo eodem iure tenetur auferre impedimentum, quo possit saluterum remedium, & medicinam conuenientem querere, quibus possit illis obviare, vt ex statu infelicissimo culpe, transeat ad statum felicissimum gratiæ, & amicitie Dei: sed ista remedia, quæ Confessor iudicauerit attempta penitentis consuetudine, & eius inclinatione, & viuendi modo, sunt reuera ad id opus magis apta, & conuenientiora; ergo tenetur illa acceptare. Secundo, quia infirmus tenetur iure naturali vt medicamentis à perito Medico sibi applicatis propter conseruandam vitam, præcipue quando extreme indiget; ergo peccator tenetur vt remediis applicatis à Medico salutis, cum sit in extrema necessitate propter acquirendam vitam æternam: Ostendit consequentiam, quia eadem prorsus est vtriusque ratio, alias ageret contra charitatem, qua tenetur seipsum diligere, quod est mortale contra præceptum diuinum: Huc uelque Texeda, poterat tamen cum viro doctissimo magis blandè se habere.

5. Et sciat Lector opinionem Sanchez acriter sustinere inclutum Theologum Stephanum Fagundez in *Decal.* tom. 1. præcept. 2. lib. 2. c. 8. n. 21. cuius verba hæc sunt: Dubitant aliqui Doctores, an teneatur penitens in Confessione acceptare aliquam penam, vel afflictionem veluti remedium impostum ad tollendam prauam consuetudinem iurandi, aut blasphemandi, qua laborat. Affirmat Suarez, lib. 3. de *Iuramento*, cap. 8. num. 7. nullam tamen rationem pro se affert, nullum fundamentum; illius tamen fundamentum esse potest, quia vnusquisque tenetur ex iure diuino, & naturali procurare remedium, ne amicitiam cum Deo amitiat, & consequenter illud acceptare cum à Medico spirituali offertur. Negant melius Sotus, de *Iuram. abusu*, c. 12. & Sanchez tom. 2. *Decalogi*, lib. 3. cap. 5. num. 17. Primo, quia pro praua consuetudine in aliis peccatis hæc pena imponi nequit, ita vt illius acceptatio obliget sub mortali; nec ratio, quæ affertur pro Suarez, aliquid conuincit, quia aliqui sequeretur teneri eos, qui hac praua consuetudine laborant, simile remedium sub mortali acceptare, non solum à Confessariis, sed etiam ab aliis viris prudentibus impostum aut oblatum; & nouum admitterent peccatum, nisi illud acceptent. Sufficit ergo quod iure diuino teneantur ipsi gratiam cum Deo conseruare, non tamen opus est, vt illos obligemus sub mortali ad acceptandum remedium, ac remedium à nobis oblatum, vt gratiam Dei conseruent. Ita Fagundez. Non debet igitur Texeda contra Sanchez tam rigide insurgere, cum eius opinio sit probabilis: licet ego, vt dixi, sententiæ Patris Suarez, & Texeda adhaream.

RESOL. XX.

Si quis habuit penitentiam dicendis singulis sextis Feriis Litanias, quaestum est, an teneatur ad preces & orationes subsequentes, vel an teneatur adire Confessarium, vt se magis explicet? Idem dicendum est, si quis uouit recitare Litanias, vel si aliud votum fuisset conuatum in recitandis, ubi

verbi gratia, singulis septimanis Litanis. Ex part. 9. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 46.

§. 1. Olim interrogatus fui de hoc casu, & respondi, non fuisse adendum Confessarium: quia verba accipienda sunt in significatione visitationi, & sub nomine Litaniarum non includuntur Preces, & Orationes subseqentes. Vnde idem dicendum est, si quis votum emisisset recitandi Litanias, vel aliquid votum fuisset commutatum in recitandis, v.g. singulis septimanis Litanis. Nunc verò inuenio, omnia supra dicta confirmare Patrem Bordonum in consil. Regul. tom. 2. ref. 45. n. 30. vbi sic ait: [Nominem Litaniarum, quod est secundum probandum, veniunt non solum invocationes Sanctorum, verum etiam subseqentes liberationes, & rogationes usque ad Orationem Dominicam, & non vteriores Preces, vt colligitur ex Rubrica Breviarij pro diebus Rogationum, quæ habet hæc verba: Hodie qui non interfunt Processioni Litaniarum, dicant illas priuatim post Matutinum cum suis Precibus, & Orationibus, sine Psalmis Penitentibus. Si enim sub nomine hoc Litaniarum comprehenderentur subseqentes Preces, & Orationes, hæc expressisset frustra: cum ergo ex illorum expressione constat diuersitas; obligatus ad Litanias recitandas non tenetur progredi ad Preces, & Orationes; sed eas absoluit Oratione Dominica.] Ita ille.

RESOL. XXI.

An qui habet penitentiam à Confessario per annum singulis diebus, & recitare Coronam B. Virginis, vel Litanias, satisfaciat, si recitet simul intra paucos dies?

Et an si penitentia sit, v. g. iniuncta de ieiunando diebus Veneris, vel Sabbathi vnus mensis, vel anni, si per impotentiam illis diebus non possit ieiunare, teneatur alio die ieiunare?

Et an qui habuit penitentiam cum circumstantia eam adimplendi flexis genibus coram imagine tali, peccet mortaliter aliter faciendo? Ex part. 10. tract. 3. §. & Misc. 5. Refol. 1. 2.

ieiunare, licet Cardinalis Lugo de penitent. dispensatione 25. num. 88. putet teneri, quia in hoc casu non respicit Confessarius principaliter diem, vel tempus, & ita qui in aliquo dierum illius temporis non ieiunat, tenetur in alio die postea ieiunare. Vtraque opinio est probabilis.

3. Nota hic obiter cum Quintanadueña de Iubileo duabus hebdomadis, c. 6. n. 11. [ann quando se da la penitencia con estas circunstancias que sea de rodillas de ante de tal imagen no es necessario se hagan de baxo de mortal.] Sed de hoc ego alibi.

Alibi infra in Ref. 54 & in aliis §§. eius not.

RESOL. XXII.

An Confessarius, qui culpabiliter non obligauit penitentem ad restitutionem, peccet, & teneatur ipse restituere? Ex part. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 1.

§. 1. Idacus Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. par. 8. artic. 4. dub. 6. fol. mibi 275. & Zarnard. in direct. Confess. part. 2. par. 7. cap. 26. dub. 3. docent sententiam affirmatiuam, sic etiam docet Gabriel in 4. distincti. 15. quest. 2. artic. 3. Syluester. ver. vjura 7. quest. 2. præter alios neotericos, quos citat Bonacina vbi infra. Et ratio est, quia tam Parochus, quam alius Confessarius (nam gerit vices Parochi) tenetur ex officio docere penitentem necessaria. Ergo, cum nõ admonet penitentem restituere, non adimplet id quod debet. Ergo, ait Nugnus, tenetur ipse ad restitutionem, quia non admonendo virtualiter dicit illum non teneri, atque adeo est causa moralis, vt penitens non restituat, & consequenter est causa damni alterius tertij, & ideo si non est aliud remedium, ipse tenebitur ad restitutionem, quia verè intulit damnum contra iustitiam, tacendo; quando loqui tenebatur.

2. Verum contraria sententia semper visa est mihi probabilior, & sæpius illam in praxi sequutus sum. Dico igitur non solum Confessarios, sed Prælatos & Parochos, quando ex ignorantia etiam vincibili non obligant penitentem ad restituendum, ad nullam restitutionem teneri: nam officium, quod Confessario ex iustitia incumbit, solum est in ordine ad spiritualia, & negligens in officio, contra religionem peccat potius, quam contra iustitiam. Et ita amplexi sunt hanc sententiam nouissime Martinus Bonac. de rest. disp. 1. q. 2. punct. 1. n. 13. & præter DD quos ipse citat, tenent etiam hanc opinionem Filliuc. in 99. moral. tom. 1. tract. 7. c. 2. n. 374. Malderus in 2. 2. tract. 5. c. 3. dub. 24. Bartholomæus à S. Faustino in speculo Confessar. disp. 4. q. 1. 2. 1. n. 7. & 8. Egidius de Coninch. de Sacra. disp. 8. dub. 16. num. 144. & Rebellius de oblig. iust. p. 2. lib. 17. q. vlt. n. 12. & p. 1. lib. 2. q. 14. sect. 8. n. 65. Hæc sententia limitanda est, modò Confessarius non dicat penitentem obligatum restituere, vt non restituat, vel faciat restituere cum non teneatur. Ita Suárez in 3. p. tom. 4. disp. 3. sect. 6. Rebellius, & alij.

3. Ad argumentum Nugni, patet ex dictis responsio. Nam Confessarius non tenetur ex officio temporalibus creditorum bonis prospicere, cum ab illis mercedem non accipiat, nec eorum gratia officium habeat, sed solum ad procurandum bonum penitentis. Vnde quamuis ipsi quidem penitenti teneatur Confessarius ex officio iniungere restitutionem, non tamen ad hoc tenetur obligatione iustitiæ, quam habet erga creditorem, sed ex obligatione erga penitentem, qua tenetur salutem spirituali eius consulere: quare si id negligat peccabit quidem, sed non tenebitur ad restitutionem.

RESOL.

TION
ORA
IOM
III

Sup. hoc supra in tr. 4. ex lara doctrina Ref. 1. cursum in principio, & ad medium §. 1. ver. aut non obligabit & prope finem §. Sed hæc. à ver. cum non teneri, & in to. 8. tr. 7. ex doctrina Ref. 34. §. 2. inter mediū & finem, ver. nec Confessarius. & quamuis pro casu excommunicacionis legis tamen in to. 4. tr. 3. Ref. 57. prope finem, à ver. Adde.

2. Nota etiam hic obiter dictum Patrem Leandrum vbi supra, quest. 78. docere quod si penitentia sit iniuncta, verbi gratia de ieiunando diebus Veneris, vel Sabbathi vnus mensis, vel anni, si per impotentiam illis diebus non possit ieiunare; non teneri alio die ieiunare, quia è contra existimo, quod communiter Confessarij respiciant tempus, ac præfigant diem, & fortè in memoriâ Passionis Christi Domini, & eius Virginis Matris, elapso illo die, non tenebitur penitens, cum sit onus eius, in alio